

Na podlagi 60. d člena Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06, 102/07) je Svet zavoda OŠ Janka Ribiča Cezanjevci, na svoji seji, dne 28. 5. 2009 in 19. 12. 2011 sprejel

VZGOJNI NAČRT

Osnovne šole Janka Ribiča Cezanjevci

1. UVOD

VZGOJNI NAČRT OŠ Janka Ribiča Cezanjevci temelji na doseganju in uresničevanju ciljev 2. člena **Zakona o osnovni šoli** (Uradni list RS, štev. 81/06, 102/07)

Poleg izobraževalne je pomembna tudi vzgojna razsežnost pedagoškega dela osnovnih šol.

Pri vzgojnem načrtu smo pozorni predvsem na **vzgojne cilje**:

- **spodbujanje skladnega telesnega, spoznavnega, čustvenega, moralnega, duhovnega in socialnega razvoja posameznika z upoštevanjem razvojnih zakonitosti;**
- **omogočanje osebnostnega razvoja učenca v skladu z njegovimi sposobnostmi in interesi, vključno z razvojem njegove pozitivne samopodobe;**
- **pridobivanje zmožnosti za nadaljnjo izobraževalno in poklicno pot s poudarkom na usposobljenosti za vseživljenjsko učenje;**
- **vzgajanje in izobraževanje za trajnostni razvoj in za dejavno vključevanje v demokratično družbo, kar vključuje globlje poznavanje in odgovoren odnos do sebe, do drugih ljudi, do svoje in drugih kultur, do naravnega in družbenega okolja, do prihodnjih generacij;**
- **razvijanje zavesti o državni pripadnosti in narodni identiteti, vedenja o zgodovini Slovencev, njihovi kulturni in naravni dediščini ter spodbujanje državljske odgovornosti;**
- **vzgajanje za obče kulturne in civilizacijske vrednote, ki izvirajo iz evropske tradicije;**
- **vzgajanje za spoštovanje in sodelovanje, za sprejemanje drugačnosti in medsebojno strpnost, za spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin,**

Vzgojni načrt opredeljuje temeljne vrednote in vzgojna načela, načine vzgojnega delovanja in ukrepanja na šoli ter dejavnosti in oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši in učenci.

Pri oblikovanju VN so pomembni procesi vzajemnega sodelovanja, sporazumevanja in usklajevanja.

Vizija šole:

**V SOŽITJU Z OKOLJEM IN NARAVO
NAM ZNANJE BOGATI DOMAČI PROSTOR IN ODPIRA
VRATA/ OKNO V SVET**

Naše poslanstvo:

- *Naš cilj je zadovoljen in uspešen učenec.*
- *Prijazno-strogi učitelji v vsakem otroku iščemo močna področja, spodbujamo ga k razvoju le-teh.*
- *Učencem pomagamo pri pridobivanju kakovostnega znanja.*
- *Razvijali bomo zaupanje in tesno sodelovanje s krajanji in starši ter si prizadevali za ohranitev kulture in kraja.*
- *Razvijati je treba vrednote za kakovostno življenje posameznika v skupnosti.*

Dolgoročni cilji:

1. S stalnim strokovnim spopolnjevanjem, s profesionalnim in individualnim pristopom zagotoviti vsakemu učencu čim kvalitetnejši vsestranski razvoj.
2. Vključevanje krajanov v življenje in delo šole.
3. Vzodbujati zavest o pomembnosti šole v domačem kraju in hkrati razvijati dejavnosti za prepoznavnost le-tega.

Aktivnosti, ki bodo pripomogle k uresničevanju ciljev vizije:

- Vzgojno-izobraževalno delo notranje diferencirati in vnašati nove oblike in metode dela.
- **Razvijati vse dimenzije otrokove osebnosti in spodbujati oblikovanje učenčeve pozitivne samopodobe.**
- Učencem dati več funkcionalnega znanja.
- **Nuditi pomoč otrokom s težavami pri učenju.**
- Nuditi dodatna specifična znanja nadarjenim otrokom.
- **Omogočiti učencem izkustveno učenje in ustvarjalno delo.**
- **Šolsko delo ekološko usmeriti.**
- **Razvijati demokratične odnose med učenci, učitelji in starši.**
- Skrbeti za dodatno izobraževanje strokovnih delavcev.
- **Navezati stike z različnimi društvi, organizacijami in s posamezniki v okolju in jih vključiti v pouk in šolske dejavnosti.**
- **Načrtovanje projektov v zvezi s kulturno in drugo dediščino v domačem kraju (priprava skupnih proslav, prireditev, športnih tekmovanj ...)**

Naš vzgojni koncept se v povzetku glasi:

Z usklajenim sodelovanjem delavcev, učencev in staršev ob upoštevanju splošno veljavnih pravic, načel in vrednot v vzodbudnem šolskem okolju ter s poudarkom na preventivnih dejavnostih, spodbujamo celostni osebnostni razvoj za življenje v skupnosti in s samim seboj.

2. PODATKI ZA OBLIKOVANJE VN

ANALIZA STANJA VZGOJNEGA DELOVANJA ŠOLE

Analiza stanja je potekala v šolskem letu 2007/ 2008 in 2008/2009.

Izvedba:

- Delavnice: izbor vrednot, analiza konkretizacije udejanjanja vzgojnih načel (prednosti, slabosti, priložnosti, ovire)
- Izpolnjevanje vprašalnikov
- Delavnice: uresničevanje vrednot, sodelovanje šole s starši, pravila
- Delavnice so se izvajale v **strokovnem zboru**, na **razrednih roditeljskih sestankih** in pri **razrednih urah**

Z analizo stanja smo ugotovili trenutno stanje na šoli. Izhajamo iz močnih področij in ob pomoči letnih bomo poskušali izboljšati stanje na šibkejših področjih. Konkretni aktivnosti in dejavnosti, predvsem na področjih, kjer smo šibkejši, pa načrtujemo z operativnim načrtom vzgojnih dejavnosti, ki je opredeljen vsako šolsko leto v Letnem delovnem načrtu šole.

Podrobni rezultati analize so v **prilogi** tega vzgojnega načrta.

3. RAZVRŠČANJE PRIORITET

Razvrstitev nalog oz. ciljev osnovne šole (glede na anketo med starši):

1. Posredovanje znanja, dobra priprava na srednjo šolo.
2. Pridobivanje učnih in delovnih navad.
3. **Vzgajanje za splošne vrednote, ki veljajo v družbi.**
4. **Omogočanje osebnega razvoja posameznika (v skladu z njegovimi sposobnostmi in interesi).**

Velik poudarek moramo dati na **spoštovanje** in **avtoriteto učiteljev** ter **zaupanje**, prav tako na **prijateljstvo**, **pomoč in medsebojno sodelovanje** učencev. Ukrepati pa bo treba tudi na področju **šolskega reda**, saj v šoli vsi ugotavljamo, da ga učenci ne spoštujejo dovolj.

- **Slabosti**, ki jih bomo skušali izboljšati:
 - učenci niso strpni do drugih, učitelji niso v zadostni meri strpni do drugačnih
 - učenci se ne (oz. se premalo) vključujejo pri reševanju težav v razredu
 - učenci ne spoštujejo učiteljev
 - učitelji nimamo v razredu zadostne avtoritete
 - učenci se med seboj ne razumejo
 - učenci sošolcem niso pripravljeni dovolj pomagati, sodelovati pri učenju, domačih nalogah (učenci menijo, da si pomagajo dovolj)
 - učenci ne upoštevajo pravil hišnega reda
 - predlogi delavcev, učencev in staršev se premalo upoštevajo
- **Prednosti**, na katerih bomo gradili:
 - učitelji, vzgojitelji se trudimo, da učencem v šoli in otrokom v vrtcu zagotovimo optimalne pogoje za delo
 - učitelji dobro sodelujemo med seboj, s starši; se dogovarjamo, izmenjujemo izkušnje
 - učitelji se trudimo, da razvijamo vrednote pri učencih

4. VREDNOTE

ŠOLSKE VREDNOTE, razvrščene glede na rezultate ankete med učenci, starši in strokovnimi delavci:

SPOŠTOVANJE, ODGOVORNOST, ZNANJE, STRPNOST, DELAVNOST

Glede na analizo stanja je pri učencih potrebno doseči, da bosta vrednoti **znanje** in **delavnost** za njih imeli večji pomen.

Kot je razvidno iz analize, so pri vseh skupinah (učenci, starši in strokovni delavci) v ospredju skoraj iste vrednote. V okviru teh vrednot so zajete tudi še druge vrednote.

Te vrednote bomo še naprej razvijali pri vseh, ki sodelujemo v pedagoškem trikotniku (učitelji, učenci, starši), še posebej pa pri učencih.

Spoštovanje je prioriteta vrednota, zato bomo izhajali iz te vrednote, ob tej pa seveda zajeli še druge pomembne. Z razvijanjem te vrednote želimo razvijati veščine kulturnega vedenja, uspešnih načinov komunikacije (poslušanje, pogovor).

Trudili se bomo, da bi pri učencih dosegli večjo **strpnost**, saj ugotavljamo, da učenci niso tolerantni do drugačnosti, do drugačnega mnenja. Z razvijanjem te vrednote se učenci učijo sobivati drug z drugim.

Razvijanje **učnih in delovnih navad** pri učencih je tesno povezano z vrednoto uporabnega znanja in funkcionalno pismenostjo. Učence bomo z aktivnimi oblikami poučevanja pri pouku in pri drugih oblikah šolskega dela navduševali za branje, učili jih bomo strategij učenja, poudarjali pomen domačega dela in šolskih obveznosti ter povezovali naučeno znanje z življenjem. Delovne navade bomo krepili tudi s prepoznavanjem in razvijanjem močnih področij naših učencev (kvaliteten pouk, usmerjen prosti čas, kvalitetne prireditve).

Z razvijanjem sprejemanja **odgovornosti** za lastna dejanja se učimo dejavnega življenja v družbi, saj razumemo posledice dejanj in vpliv le teh na svoje življenje in življenje drugih.

Konkretni zapis uresničevanja vrednot je sestavni del **Letnega delovnega načrta** šole in se zapiše vsako šolsko leto posebej (akcijski načrt).

5. NAČELA, PO KATERIH BOMO VZGOJNO DELOVALI

Pri izvajanju vzgojnega načrta bomo upoštevali splošna načela vzgojnih dejavnosti in vzgojnega delovanja: **načelo spoštovanja učencev in vzajemnega spoštovanja, načelo omogočanja aktivnega sodelovanja učencev, načelo proaktivnega oziroma preventivnega delovanja, načelo sodelovanja s starši in usklajenosti pristopa šole in staršev, načelo združevanja pravic, odgovornosti in pravil, načelo vzpodbujanja samonadzora in samodiscipline, načelo strokovne avtonomije, usklajenosti vzgojnih dejavnikov in doslednosti, načelo osebnega zgleda.**

- S pomočjo sorazmerno močnih načel (**načelo sodelovanja**, **načelo skupnega reševanja težav**, **načelo zagotavljanja varnosti**) je potrebno izboljšati stanje pri naslednjih vzgojnih načelih:
 - **načelo oblikovanja okolja** (slabi prostorski pogoji, nespoštovanje hišnega reda, nesodelovanje nekaterih staršev v dobrobit svojega otroka)
 - **načelo vključevanja in strpnosti** (slabi odnosi med učenci, nezaupanje in premajhna medsebojna pomoč, premalo spoštovanja med učenci in učencev do učiteljev, po mnenju učencev so nekateri učitelji prestrogi ter nedoslednost in neenotnost nekaterih strokovnih delavcev)
 - **načelo dogovarjanja** – slabše upoštevanje pri strokovnih delavcih (neupoštevanje nekaterih dogovorov, premalo timskega dela), bolje upoštevanje pri komunikaciji med učenci in strokovnimi delavci, saj so ga učenci prepoznali kot močno področje
 - **načelo osebnega zgleда**

6. SODELOVANJE S STARŠI

Pogoj za učinkovito vzgojno delovanje šole in uresničitev vzgojnih ciljev je nujno vzajemno sodelovanje šole s starši.

Šola in starši sodelujejo na naslednje načine:

- **Organizirane formalne in neformalne oblike sodelovanja.** Starši obiskujejo pogovorne ure pri razrednikih in ostalih učiteljih; udeležujejo se razrednih in skupnih roditeljskih sestankov; obiskujejo razredne in šolske prireditve; obiskujejo in aktivno sodelujejo na dnevih dejavnosti, delavnicah.
- Sodelovanje staršev v smislu **poenotenja šolskega in vzgojnega področja za otroka doma in v šoli.** Starši spremljajo otrokovo šolsko delo, ki ga otrok opravlja doma; sodelujejo pri reševanju problemov, ki jih ima njihov otrok; upoštevajo napotke in nasvete, ki jim jih posredujejo strokovni delavci; svojemu otroku jasno pokažejo, da se strinjajo s pravili šole in mnenjem učiteljev.
- **Uveljavljanje pravic, interesov in pobud staršev.** Starši lahko izrazijo svoje interese, predloge, pobude preko Sveta staršev in Sveta šole in s tem vzajemno sodelujejo pri oblikovanju dela in življenja šole.
- **Prostovoljno sodelovanje staršev s šolo.** Starši pomagajo pri izvajanju dni dejavnosti, pri pripravi in izvedbi neformalnih druženj, prispevajo material za izvedbo različnih aktivnosti, pomagajo s prostovoljnim delom.

Šola poskrbi za pravočasen in kvaliteten prenos informacij do staršev. Obveščanje staršev poteka pisno, ustno, telefonsko ali po e-pošti. Šola povabi starše na pogovor v primerih, ko je potreben poglobljen pogovor o otrokovem vedenju in funkcioniranju v šoli. Po potrebi šola usmerja starše v zunanje institucije.

7. VZGOJNE DEJAVNOSTI

Vzgojne dejavnosti so v skladu z načeli vzgojnih dejavnosti in vzgojnega delovanja.

a) PROAKTIVNE, PREVENTIVNE DEJAVNOSTI

Preventivna funkcija v šoli pomeni preprečevanje nastajanja okoliščin oziroma razlogov, ki povzročajo težave. S preventivnimi ukrepi skušamo okrepiti varovalne dejavnike v otroku in v njegovem okolju kot tudi zmanjšati učinek dejavnikov tveganja, ki otrokov razvoj in delovanje ogrožajo. Vsi zaposleni na šoli (ravnatelj, učitelji, ŠSD in ostali delavci na šoli) imajo pomembno vlogo pri izboljšanju čustvene in socialne klime kot tudi pri preprečevanju neustreznih pojavov in motenj. Le skupno delovanje vodi k uspehu in daje prave rezultate.

Z načrtovanjem in izvajanjem proaktivnih in preventivnih vzgojnih dejavnosti želimo oblikovati šolsko okolje, v katerem bi učenci uspešno zadovoljevali temeljne telesne, duševne, socialne potrebe, kjer bi razvijali pozitivno samopodobo, samostojnost in čut za odgovornost.

Na šoli bo proaktivno in preventivno vzgojno delovanje zajemalo naslednja področja:

DEJAVNOSTI	VSEBINA	IZVAJALCI/UDELEŽENCI
V OKVIRU POUKA	Učitelj kot vzgled učencem (spoštovanje, zaupanje ...), vzpodbujanje pozitivnih vedenjskih vzorcev, doslednost, medvrstniška pomoč, razvijanje ugodne socialne klime, občutka varnosti, zaupanja ...	Razrednik, drugi pedagoški delavci, šolska svetovalna služba in učenci, ravnatelj.
URE ODDELČNE SKUPNOSTI	Pogovori (individualni, skupinski), delavnice, skupno reševanje problemov, seznanjanje s posledicami rizičnih dejanj učencev ...	Razrednik, učitelji, šolska svetovalna služba, ravnatelj in učenci.
MLADINSKE DELAVNICE	Poudarek je na komunikacijskih veščinah (reševanje problemov s pogovorom).	Šolska svetovalna služba.
ZUNAJŠOLSKE DEJAVNOSTI	Medsebojno druženje, sproščeni pogovori, spodbujanje zaupanja, spoštovanja ...	Razrednik, učitelji, ravnatelj, šolska svetovalna služba in učenci, zunanji udeleženci ...
SKUPNOST UČENCEV ŠOLE IN ŠOLSKI PARLAMENT	Spremljanje uresničevanja pravic in dolžnosti učencev in opozarjanje na morebitne kršitve ...	Šolska svetovalna delavka, ravnatelj, učenci, učitelji ...
SODELOVANJE S STARŠI	Roditeljski sestanki, govorilne ure, delavnice za starše, ki jih organizira šolska svetovalna služba, predavanja, šolske prireditve, neformalni stiki (pikniki, planinski izleti), šola za starše	Razredniki, šolska svetovalna služba, ravnatelj, starši, učenci ...

RAZŠIRJENI PREVENTIVNI PROGRAM	Delavnice, predavanja, informiranje za starše, učitelje, učence ...	Zunanje institucije (CSD, policija, zdravstveni dom)
STROKOVNO SPOPOLNJEVANJE STROKOVNIH DELAVCEV	Planirano v LDN.	Pedagoški delavci, ravnatelj....
PEDAGOŠKE KONFERENCE	Motivacija zaposlenih, informiranje, delavnice, seminarji, razgovori	Ravnatelj, pedagoški delavci.
SODELOVANJE S TEHNIČNIM OSEBJEM NA ŠOLI	Pogovori.	Ravnatelj, šolska svetovalna služba, pedagoško osebje, učenci, starši ...
ODMORI, PROSTE URE, ČAKANJE NA AVTOBUS	Povečanje nadzora.	Dežurni učitelji, ravnatelj, šolska svetovalna služba ...

b) SVETOVANJE IN USMERJANJE

Svetovanje je usmerjena strokovna dejavnost šole, ki jo lahko izvajajo učitelji, vodstvo šole in svetovalna služba, ki ima pri tem zelo pomembno vlogo. S svetovanjem učencem bo šola delovala proaktivno in preventivno, saj je svetovanje v pomoč učencem pri reševanju njihovih vprašanj, dilem, stisk in težav v zvezi z njihovim razvojem, šolskim delom, odnosih z vrstniki in odraslimi, pri razvijanju samopodobe in prevzemanju odgovornosti za lastno ravnanje.

Svetovanje učencem se bo lahko izvajalo:

- pri urah rednega pouka (v okviru pouka ali na razrednih urah),
- po pouku (pogovorne ure učiteljev, šolska svetovalna služba),
- ob sprotnem reševanju problemov in konfliktov,
- ob drugih priložnostih.

c) **MEDIACIJA** je ena izmed alternativnih oblik reševanja sporov. Je proces, v katerem udeleženci s pomočjo tretje nevtralne/nepristranske osebe skozi pogovor izpostavijo sporna vprašanja z namenom oblikovanja možnosti, preverjanja alternativ in oblikovanja sporazumnega dogovora, ki bo zadovoljil potrebe vseh udeležencev.

Na šoli bomo izvajali **ŠOLSKO in VRSTNIŠKO MEDIACIJO**. Šolsko izvajajo strokovni delavci na šoli, vrstniško pa učenci sami.

d) **RESTITUCIJA** je metoda poravnave povzročene škode. Pri tem gre v prvi vrsti za škodo, ki jo učenci povzročijo na etičnem, socialnem in psihološkem področju. Poravnava je smiselno povezana s povzročeno škodo. Restitucija je za učenca prostovoljna, ponujena možnost. Je priložnost za učenje novih vzorcev vedenja in popravilo napak. Povzročitelj škode sam naredi načrt, kako bo storjeno popravil. V primeru, da učenec zavrne možnosti, ki jih ponuja restitucija ali se dogovorov ob restituciji ne drži, lahko sledi vzgojni ukrep.

- e) VZGOJNI UKREPI IN OPOMINI so opredeljeni v Pravilih šolskega reda, ki je priloga vzgojnega načrta.
- f) DRUGE DEJAVNOSTI (pohvale, priznanja, nagrade, vrste vzgojnih ukrepov in podobno)

POHVALE, PRIZNANJA IN NAGRADE

Dobitniki pohval, priznanj in nagrad so lahko:

- posamezni učenec,
- skupina učencev,
- oddelčna skupnost učencev.

Predlagatelji pohval, priznanj in nagrad so:

- razrednik,
- drugi strokovni delavci,
- mentorji dejavnosti,
- ravnatelj,
- oddelčna skupnost,
- skupnost učencev šole.

POHVALE

Pohvale so ustne in pisne. Pohvale podeljujejo razredniki oz. mentorji za:

- odlične učne rezultate (povprečje ocen najmanj 4,6);
- prizadevno delo v oddelčni skupnosti/skupnosti učencev šole;
- učno pomoč sošolcu/sošolcem v daljšem časovnem obdobju;
- prostovoljno delo;
- najboljšega športnika in športnico razreda;
- bistveno izboljšanje učnega uspeha v primerjavi s preteklim letom;
- aktivno sodelovanje pri interesnih dejavnostih;
- pomoč pri pripravi razstav, kulturnih in drugih prireditev;
- dosežke na šolskih športnih tekmovanjih.

PRIZNANJA

Priznanja podeljujejo razredniki, učitelji mentorji in ravnatelj šole za delo in dosežek, ki je pomemben za celotno šolo ali prispeva k ugledu šole.

Priznanja se podeljujejo za:

- uspeh in dosežke na različnih tekmovanjih in dejavnostih;
- zgleden odnos med vrstniki in ustvarjanje pozitivne naravnosti v šolski skupnosti.

NAGRADE

Nagrade podeljuje ravnatelj šole. Nagrade se podeljujejo za:

- širjenje ugleda šole;
- odlične učne rezultate vsa leta šolanja (povprečje ocen najmanj 4,6);
- izjemne dosežke na različnih tekmovanjih.

Nagrade so lahko knjige, pripomočki, ki jih učenci uporabljajo pri pouku in drugih dejavnostih, nagradni izlet ...

8. SPREMLJANJE IZVAJANJA VN

Za izvajanje dejavnosti vzgojnega načrta so zadolženi vsi zaposleni na šoli. Strokovni delavci so zadolženi za odgovorno izvajanje dogovorjenih nalog, pri tem je pomembno enotno delovanje vseh strokovnih delavcev. Razredniki na začetku šolskega leta naredijo načrt dela za izvajanje vzgojnih dejavnosti v okviru razrednih ur in ostalih dejavnosti v razredu in pri pouku. Prav tako v svoj letni načrt dela vnašajo vzgojne dejavnosti vsi strokovni delavci.

Evalvacija uresničevanja vzgojnega načrta se bo izvajala 2x letno (ob polletju in ob koncu šolskega leta) na sestankih strokovnega zbora. Ravnatelj najmanj enkrat letno poroča o uresničevanju VN svetu staršev in svetu šole. Poročilo je sestavni del letne samoevalvacije šole.

Uresničevanje VN načrta se bo spremljalo skozi celo šolsko leto. Strokovni delavci bodo opravljali sprotne razgovore z učenci in starši, prav tako bomo občasno izvedli ankete med starši in učenci. Razredniki bodo med šolskim letom izvajali razne delavnice, kjer bodo starši in učenci povedali svoje mnenje o uresničevanju VN in podali predloge za spreminjanje ali izboljševanje.

9. SPREJEM VN

Vzgojni načrt je nastajal v šolskih letih 2007/08 in 2008/09. Pri nastajanju so sodelovali strokovni delavci šole, starši in učenci. Aktivnosti pri nastajanju vzgojnega načrta je vodila razvojna projektna skupina.

Šolski razvojni tim v ožji sestavi je v šolskem letu 2011/2012 podal predlog dopolnitve VN – doda se MEDIACIJA kot vzgojna dejavnost ter se natančneje opredelijo druge dejavnosti (pohvale, priznanja, nagrade). Predlog je bil predstavljen strokovnim delavcem (12. 10. 2011, 21. 11. 2011) učencem, staršem (13. 12. 2011)

Predlog je bil predstavljen Svetu zavoda, ki ga je sprejel dne 19. 12. 2011.

Predsednica Sveta zavoda
Brigita Hojnik, prof.

v. d. ravnateljice
Marija Majcen